

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Speculum Quaestionum moralium, in universam Aristotelis philosophi summi Ethicen

Case, John

Francofurtum, 1597

VD16 C 1242

Cap. III. - An vera amicitia incipiat à seipsa? [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-109038](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109038)

*An vera amicitia incipiat à seipsa?
An benevolentia, concordia & beneficentia
sint proprietates veræ amicitia?*

Charitas incipit à se.

Amicitia oritur ex iis quæ ad se quisque facit.

Tres proprietates veræ amicitia.

Tria præclara dicta philosophi.

VT vetus illud est quòd charitas incipiat à seipsa: ita verum quoque est (vt hic pluribus probat Aristot.) quòd amicitia ex iis, quæ ad seipsum quisque facit, oriatur. Nihil sanè homini opratius est, charius nihil, quàm vt ipse benè & beatè viuat. Hinc illud sapientis elogium, Proximus sum egomet mihi. Sed quæ tandem illa sunt in homine, quibus, vt ita dicam, homo in seipsum vertitur? Tria hîc insinuantur, & postea distinctè tractantur ab Aristotele, nimirum, benevolentia, concordia, & beneficentia: benevolentia vt seipsum diligat, concordia vt sibi constet, beneficentia vt sibi consulat. Hæc quidem dicuntur respectu vnionis & amicitia, quæ est mentis cum corpore: vnde tria sunt præclara dicta philosophi in hoc capite, Primum, quòd viri boni sit in votis habere se bonis affici, sic sibi

sibi beneuolus: alterū, quòd conetur si-
 bi constare, sic secū concors & vnanimis:
 postremum, vt mentis suæ causa hæc om-
 nia agat, si sibi beneficis esse videretur.
 Est inquit vir bonus sibi norma vitæ, est
 mens sua quisq; quid enim aliud est res
 quælibet quàm forma? quid homo nisi
 mens sua? quid aliud mentis vnio cū cor-
 pore quàm animi eiusdem facultatum
 cum potentiis corporis quædam amici-
 tia? Ex his constat charitatem & amicitia-
 m à seipsa incipere & inchoari, ex qua
 etiam in alium (qui alter idem est) fluere
 vera & perfecta amicitia oritur, cuius vis
 & proprietates est duos in vnū veluti trans-
 formare. Nam vt surculus pomi aut alte-
 rius plantæ in piri trunco insitus & inser-
 tus, vnā eandemq; naturam cum piro
 per influentiam à radice suscipit: ita vnus
 homo diu associatus alteri tandem per
 mutuum animorum consensum ac be-
 neuolentiam, eandem mētem sic indu-
 it, vt alter in alterum omnino quasi com-
 mutetur: quod cum fiat, tum amicum vt
 seipsum diligit, tum cum amico vt secū
 concordat, tum amico vt sibi consulit, id
 est

Amicitia
 duos vnit.

est beneuolus, constans; & beneficus sūo
 fideli amico semper existit. Sic vides à te
 ipso amicitiam ortam, & in alterum, qui
 est alter idem, vi quadam amoris sic tan-
 dē transfusam, vt tu in alium versus ab a-
 lio diuersus nō videaris. Hinc illud rectè,

Amicus in a-
 micum ver-
 sus ab eo non
 videtur esse
 diuersus.

*Alter ego nisi sis, nec eris mihi verus amicus,
 Ni mihi sis vt ego, non eris alter ego.*

Amicitia cur
 nequeat esse
 inter malos.

His positis & confirmatis, sapienter
 concludit philosophus, quòd nefarij ac
 scelerati hoc modo nō possint esse ami-
 ci, quia, vt inquit, secum discordant, quia
 sibi non student, quia se non diligunt,
 imò hoc vnum addam, quia se odio po-
 tiùs quàm amore prosequuntur. Nam vt
 concludam cum Aristotele, audi ipsum
 loquentem, Qui multa & grauia scelera
 admiserunt, improbitate victi & se ode-
 runt ipsi & vitam fugiunt, mortemq; sibi
 ipsis sapissimè cōciscunt. O quantæ sunt
 furia scelerū, quibus tam miserè consci-
 entia cruciatur. Concludit ergo, quòd
 tales nemini officium amicorum persol-
 uant, qui seipso oderint, quiq; ppter im-
 probitatem morum secum dissident &
 discordāt: qui enim alium diligat qui se-
 ipsum

Improbi se-
 derunt, &
 propterea a-
 lios diligere
 non possunt.

Qu
 ipsum non
 quoniam
 tres illas p
 aristoteles,
 sunt, non c

Probatu q
 micitia ve
 incipiat à
 pla, prop

Propriet
 res sunt,

Op
 Amic
 neficia tr

Ufare
 facere co

ipsum non diligit? De altera quaestione quoniam in tribus sequentibus capitibus, tres illas proprietates amicitiae definit Aristoteles, plura hinc quam quae disputata sunt, non dico.

Distinctio prima quaestionis.

Probatur quod amicitia vera incipiat à seipsa, propter

- Occultam vim naturae, quae sibi in omni animante primum salutem & bonum quaerit.
- Legem rectae rationis, quae id ipsum praescribit.
- Unionem animi cum corpore, quae perfecte amicitiae speciem habet.
- Proprietatis vere amicitiae, quae hominem maxime in seipsum spectant.

Distinctio secunda quaestionis.

Proprietates sunt, vel

- Primariae, ut
 - Bene velle,
 - Consentire,
 - Bene facere.
- Minus primariae, ut
 - Simul viuere,
 - Eisdem rebus studere.
 - Labentem amicum consilio emendare.

Opp. contra primam quaestionem.

Amici est beneficia tribuere: sed nemo potest sibi beneficia tribuere: ergo nemo potest sibi esse amicus.

Resp.

Ista res proprietates bene velle, sibi consistere, & benefacere considerantur vel naturaliter, & sic homo sibi est

est maximus amicus, aut moraliter, & sic ad aliud dicitur amicitia, quæ tamen ab ipsa natura vim ortuq; petit. Respondeo igitur ad argumentum, quod homo sibi beneficia tribuat, id est, ut natura & lege reclarationis id sibi quod est optimum meditetur efficere.

Opp.

Amicitia se habet ut iustitia: sed iustitia est semper ad aliud: ergo & amicitia.

Resp.

Verum est, si moraliter & perfecte intelligas, at si naturaliter & inchoate consideres, non item.

Opp. contra secundam questionem.

Multa sunt alia proprietates præter istas enumeratas: ergo male tres solum hic recensentur.

Resp.

Tres sunt primaria, sed minus primaria multa, ut antea in distinctione ostenditur.

Opp.

Benevolentia dicitur in secundo capite principium amicitie: ergo non est proprium.

Resp.

Naturaliter sumpta est principium, moraliter sumpta est quoddam consequens & proprium.

CAP.